

УДК 94 "1939 / 1945": 929-054.72

Микола Іваник

**ПІЦЮРА-ШВЕЦЬ Є. ЖИВУ ТОБОЮ, УКРАЇНО. – ІВАНО-ФРАНКІВСЬК: НОВА
ЗОРЯ, 2012 – 472 С.**

У статті прорецензовано історико-біографічний нарис Є. Піцюри-Швець "Живу тобою, Україно".

Ключові слова: Друга світова війна, еміграція, українська діаспора, меценатство, Канада.

Історико-біографічний нарис "Живу тобою Україно" Євгенії Піцюри-Швець – це книга-документ про складний життєвий шлях п. Євгенії та її родини, вихідців із села Зарайсько, що на Львівщині, на прикладі якого можна проілюструвати усю складність, суперечливість та трагізм української історії ХХ ст. Суспільно-політичне значення появи цього видання зростає внаслідок його актуальності та вчасності.

Загалом це різнопланова за змістом книга, яка включає в себе поряд з низкою автобіографічних нарисів, також спогади близьких, друзів, однодумців, різноманітні історичні документи, газетні публікації та інший фактологічний матеріал. Це дуже цінне джерело, своєрідний документ своєї епохи, який проливає світло на раніше маловідомі сторінки української історії. Книга має неабияку наукову цінність.

"Живу тобою Україно" – це насамперед біографічний нарис історії родини Піцюрів-Швець на тлі тих історичних катаклізмів, які пережила Україна впродовж ХХ ст. Пані Євгенії довелося бути свідком приходу радянських військ у 1939 р., згодом пережити німецьку окупацію та повторний прихід радянських військ у 1944 р., репатріацію до Польщі та еміграцію в 1960 р. до Канади.

У цій книзі зацікавлений читач знайде матеріал про родину, юні та молоді роки п. Євгенії, тло у якому формувалася її національна свідомість та активна громадянська позиція. Цьому присвячені нариси "Дещо із життя моєї родини" [1, с. 48–56], "Про дорогих моєму серцю батьків" [1, с. 65–68], "Про моє дитинство" [1, с. 89–110], "Мої поневіряння та боротьба" [1, с. 138–163], "У підпіллі" [1, с. 164–184], "Чужина" [1, с. 185–190], "У вільному світі" [1, с. 191–229].

Ця книга містить цінні історичні свідчення про малодосліджені сторінки історії українського національно-визвольного руху першої половини ХХ ст. Воєнне лихоліття розкидало членів родини Піцюрів по різних куточках Європи. Брат Михайло вступив добровольцем до дивізії "Галичина", згодом опинився у таборі військовополонених у м. Ріміні (Італія). Рідний брат батька Стефан, перебуваючи на засланні у Сибірі, як колишній польський офіцер, записався до армії генерала В. Андерса, що формувалась із колишніх польських військовополонених. Сама п. Євгенія входила до підпільної мережі УПА, що діяла на Самбірщині. Згодом усі троє опинились в Канаді.

Значна частина спогадів та документальних матеріалів стосується періоду перебування п. Євгенії в еміграції. Це цінні свідчення як для дослідження історії української діаспори в Канаді, так і для вивчення становлення та розвитку українського меценатства. Опинившись в Канаді, п. Євгенія розгорнула активну діяльність в середовищі української діаспори м. Торонто. Своєрідним підсумком цієї діяльності стало створення в 1999 р. благодійного фонду родини Піцюрів-Швець при фундації імені Тараса Шевченка (Вінніпег, Канада). Основне завдання якого – сприяння публікаціям важливих досліджень з історії України, географії, політики та економіки. Фонд активно співпрацює з низкою відомих науковців та науковими установами в Україні.

У нарисі відображено основні етапи діяльності родинного фонду та представлено ті видання, як побачили світ завдяки його фінансовій підтримці. Слід зазначити, що доробок фонду значний. Це низка публікацій наукового, навчального та краєзнавчого характеру, основними з яких є навчальний посібник "Україна крізь віки" [2], історико-мемуарний збірник "Дорогами долі" [3] та монографія О. Гриніва "Українська націологія. Між двома світовими війнами" [4]. Проте не лише фінансуванням публікацій обмежується меценатська діяльність п. Євгенії та її фонду. Значні кошти виділялись і на потреби української церкви та розвиток української духовності. Це також відображено у рецензованому нарисі.

Крім того у нарисі міститься значний, різноплановий за своїм характером, фактологічний матеріал. Спогади друзів та однодумців, епістолярна спадщина, рецензії та огляди, листування із низкою громадсько-політичних організацій та установ як в Україні, так і в Канаді, перетворюють нарис "Живу тобою, Україно" у цінний історичний документ тієї епохи, задокументований безпосередніми свідками та учасниками цих подій.

Разом з тим нарис не позбавлений певних недоліків. Насамперед, це стосується не до кінця продуманої структури видання. Доцільніше було б згрупувати матеріал за проблемно-хронологічним принципом. Документальні свідчення та матеріали винести в окремий розділ. Проте це не знижує наукової та пізнавальної цінності видання, яке може слугувати першоджерелом для подальшого дослідження окремих сторінок української історії.

Доля родини Піщора-Швець змушує сучасників ще раз замислитись над долею десятків тисяч українських родин, волею долі розкиданих по усьому світі, які ні на мить не сумнівалися у майбутньому проголошенні незалежності України та робили усе можливе для наближення цієї події.

Список використаних джерел

1. Піщора-Швець Є. Живу тобою, Україно / Євгенія Піщора-Швець. – Івано-Франківськ: Нова зоря, 2012 – 472 с.
2. Україна крізь віки. Навчальний посібник. – К.: "Ярославів вал", 2000. – 232 с.
3. Дорогами долі. Історико-мемуарний збірник. / Редактор-упорядник Марта Онуфрив. – Дрогобич: Коло, 2006. – 535 с.
4. Гринів О. Українська націологія. Між двома світовими війнами / О. Гринів. – Львів: Світ, 2008. – 432 с.

Николай Иванык

ПИЩОРА-ШВЕЦ Е. ЖИВУ ТОБОЙ, УКРАИНО. – ИВАНО-ФРАНКОВСК:
НОВАЯ ЗАРЯ, 2012 – 472 С.

В статъе прорецензироваи историко-биографический очерк Е. Пищоры-Швец "Живу тобой, Украина".

Ключевие слова: Вторая мировая война, эмиграция, украинская диаспора, меценатство, Канада.

Mykola Ivanyk

PICIURA-SZWEC E. I LIVE FOR YOU, MY UKRAINE! – IVANO-FRANKIVSK:
NOVA ZORIA, 2012 – 472 P.

The historical-biographic essay by Eugenia Piciura-Szwec (I live for you, my Ukraine!) has been reviewed in this article.

Key words: World War, emigration, Ukrainian Diaspora, patronage, Canada.